

ПАЙШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БОЛАЛАР ЖАМҒАРМАСИ ҲАФТАЛИГИ

БАҲОСИ 10 СЎМ

УШБУ

СОНДА:

МАЪМУРА ЭРГАШЕВА:
САҲНАГА

КУНГИЛ БЕРДИМ

3-бет.

ИСФАНДИЕР ҲАЙДАР:

МУҲАББАТИМНИ

ДИЛБАРГА

БАҒИШЛАГАНМАН

4-бет.

ЛИНДА ЛИ:

БРЮС

ХИЕНАТ

ҚИЛМАГАН

7-бет.

КЕЙИНГИ
СОНЛАРДА:

НАБИ ЖАЛОЛИДДИН:

Эркаклар ҳақида

айтилмаган гап

ИЛҲОМ ИБРОҲИМОВ:

Сени кўргим

келаверади

БАРИБИР ГЎЗАЛСАН !

Суратчи: Абдул Ғани ЖУМА

ЯНА БАҲОР КЕЛДИ!

Мана, қишининг сўнгги да шивалаб ёққан ёмғирлар билан изма-из баҳор ҳам етиб келди. Уватларда майсалар кўклади, куртаклар ҳам бўғриб қолди. Биз кўп йиллар мобайнида азиз онажонларимиз, меҳрибон онажонларимиз, эрка сингилларимиз суюқли ёрларимизни қутлаб келганимиз 8 март ҳам, ана, бўсағамиздан бўйлаб турибди.

Азиз онажонлар! Она-сингиллар!

Сизни Баҳор байрами билан қутлаймиз! Биз сизга дилимизда асраб юрган энг эзгу тилакларимизни узоқ йиллар мобайнида сезиб-сезмай йилнинг бир куни — 8 мартда айтиб келдик. Сизни яқинлашиб келадиган ана шу байрамларингиз билан ҳам табриклаймиз. Ниятимиз — йилимиз қувончларга мўл бўлсин. Тилагимиз — бутун йил мобайнида юзингизда табассум, дилингизда хуррамлик ҳукмрон бўлсин. Хонадонимизда ҳар куни шодлик ҳукм сурсин.

«Оила ва жамият» 9(80)

ЖАМҒАРМА ФАОЛИЯТИДАН

1993 йил 26 февралда Ўзбекистон Болалар жамғармасининг пленуми бўлиб ўтди. Пленум Ўзбекистон Республикаси Болалар жамғармасининг раиси Инкилоб Юсуповнинг кириш сўзи билан очилди:

— Ўзбекистон Болалар жамғармаси (уша пайтда Совет Болалар жамғармасининг бўлими сифатида) 1988 йил февралда ташкил этилган.

Бугунги кунда жамғармамиз Қорақалпоғистон республикаси, вилоят ва Тошкент шаҳар бўлимлари эга. Янги ташкил этилган МДХ давлатларининг болалар жамғармалари Ассоциациясига аъзодир. Утган йили хайрия дастурини амалга ошириш учун жамғарма ва унинг бўлимлари томонидан жами 4272500 сўм сарфланди. Наманган, Жиззах, Бухоро бўлимларида олиб борилаётган ишлар диққатга сазовордир. Бу жойларда жамоатчилик билан ишлаш, хайрия мақсадлари учун маблағ тўплаш бора-сида янги-янги иш усулларида фойдаланилмоқда. Бухоро вилоят бўлими ходимлари соғлиқни сақлаш ташкилотлари билан ҳамкорликда болалардаги юқумли касалликларнинг олдини олиш учун хайрли ишларни амалга оширмоқда.

Республикада жами оилаларнинг 12 фоиздан кўпроғи беш ва ундан ортиқ болали хонадонлардир, қишлоқ жойларда бу кўрсаткич 20 фоизни ташкил этади. Баъзи вилоятларда ҳомиладор аёлларнинг 70 фоизи турли касалликларга (асосан камқонилик) чалинган. Аёллар ва болаларнинг соғлиғи кўп ҳолларда дори-дармонларнинг бор-йўқлигига боғлиқ Кейинги пайтларда собиқ Иттифокдош республикалардан дори-дармон етказиб бериш кескин камайди. Тошкент фармацевтика заводи республикамизда керакли 2500 хил дори-дармон атиги 80 килини ишлаб чиқаради, холос.

Республикада 42 та болалар уйлари бор. Уларда 5 мингга яқин бола тарбия олмақда. Етимларни асраб олаётган хонадонларга янада ғамхўрликни кучайтиришимиз лозим.

Жамғарма тафтиш ҳайъатининг раиси, ёзувчи Худойберди Тўхтабоев ўзи бошлиқ ҳайъатининг бир йил давомида қилган ишлари ҳақида гапириб, асосан, болаларнинг маънавий тарбиясига алоҳида тўхталиб ўтди.

— Мен ўтган йили жамғарманинг вилоятлардаги 7 та бўлимида бўлдим,— деди у.— У жойларда болаларнинг маънавий дунёсини бойитишда қандай ишлар қилинаётганлиги би-

лан қизиқдим. Ҳозир республика миқёсида мактабни битираётган ўқувчи 10000 та тушунча олиши керак бўлса, бор-йўғи 6—6,5 мингга тушунча билан болалар ўқув йилини аяқламақдалар. Сўнгги икки йил давомида китоб чоп этиш ҳам, болалар ва ўсмирларга аталган газет ва журналларнинг умумий тиражи ҳам беҳад даражада пасайиб кетди. Агар 1992 йилда ҳар бир болага 0,3 нусхадан китоб сотилган бўлса, бу собиқ иттифокдош республикаларга таққосласак, 18—20 баробар камдир. 1992 йилда эса болаларга бағишланган китоб деярли чоп этилмади. Ҳозир ҳар 70—80 боладан биттасигина бир ой давомида ё газет, ё журнал кўрапти, холос.

Абдулла Музаффаров, Жамғарманинг Бухоро вилоят бўлими раиси:

— Эртага 27 февралда Ўзбекистон Болалар жамғармаси ташкил этилганига 5 йил тўлади. Утган қисқа вақт ичида жамғарма кўпгина савоб ишларни қилиб улгурди. Ҳозирги кунда аҳволимиз бироз қийинлашиб қолди. Сабаби, жамғармалар сон кўпайиб, иқтисодий жиҳатдан ҳам мушкулотлар кўпайиб қолди. Қандай вазият юзага келмасин, болалар ўлимининг олдини олиш керак.

Сора Эшонтураева:

— Мен ўзим интернетдан чиққанман. Ота-онами эслай олмаيمان. Отам мен туғилмасдан бурун қазо қилган эканлар. Актёр бўлиб етишимда ҳам интернетнинг роли катта бўлган. Илгари ҳар хил тўғараклар бўларди. Ўқувчиларнинг ўзлари ишлаб-чиқариш ишларида қатнашардилар. Хуллас, ҳеч қачон вақтимиз беҳуда кетмасди. Шунинг учун болаларни кўпроқ меҳнатга, ижода қизиқтира билиш керак.

Ташкилий масалалар бўйича кўпгина таклифлар айтилди. Ота-онаси ҳузурда бўлган ногиронлар аҳволи муҳокама қилинди.

Пленум сўнггида Инкилоб Юсупова айтилган фикр ва таклифларга ўзининг муносабатини билдирди:

— Кўриниб турибдики, болалар билан боғлиқ муаммолар аначгина жиддий ва кўламли экан.

Мақсадимиз ва бурчимиз дили ўқисларга меҳр улашиш, етим-есирларнинг бошини силашдан иборат бўлиши лозим. Болалар жамғармаси ҳайъатининг барча аъзоларига шу йўлда фидойилик тилайман.

Ю. БАЙМАНОВ

Етти кун

БАРАКАСИНИ БЕРСИН

Омад дегани бор гап. Бераман деса, қўша-қўша бераверар экан. Езёвонинг Қоратепа қишлоғида Мамасоли Дадажоновнинг қўйи бир йўла 5 та туғди. Қўзичоқлар ҳам онасига тортса, Мамасоли аканинг битта қўйи 3 йилда 750 бош бўлар экан.

БИТТА НҲЛНИНГ «ХОСИЯТИ»

Олтиариқнинг Янгиариқ қишлоғида яшовчи жанобнинг «ЭКО-САН» лаҳзалик лотореясига 100000 рубл ютуқ чиқди. Жаноб ютуқни «ювиш» учун ўлфатлари билан ресторанга йўл олди ва 15 минг рубллик зиёфат уюштирди. Кайфи тарқаган, пулни бошли учун борса, 10000 рубл экан. Хурсандчилигида кўзига битта нўл қўшалоқ бўлиб кўриниб кетибди.

НАВБАТ ЯНА ОТ-УЛОВГА

Шу туманининг Қовулгон қишлоғида от-аравадан фойдаланиш одат тусига кирмоқда. Қишлоқ аҳли ҳар бири 75 минг рубл тура-диган 5 та арава сотиб олди. Шунингдек, улар арава тайёрлаш корхонаси очиниш ҳам мўлжаллашмоқда. Ҳозир от-аравадан қулайи йўқ, дейишмоқда улар.

ЖУРНАЛИСТЛАРГА МАЗЗА

Сирдарё вилоят ҳокимининг фармонида биноан, вилоятда ижод қилаётган журналистлар ва ёзувчилар уюшмасининг аъзолари, рўзномалар ходимлари вилоят ҳудудидagi жамоат транспортларида bepул юрадиган бўлдилар.

ЖУРНАЛИСТ ДУНЕ КЕЗМОҚЧИ

Самарқандлик Шокир Ахоров велосипедда дунё айланимочки. Ийитининг нияти зўр — ўзбеклардан биринчи бўлиб, Гиннеснинг рекордлар китобида қириш. Сафар 10 апрел куни бошланади. Айтганча, бўлажак рекордчи ҳамкасбимиз — ТошДД журналистика куллийтининг сиртки бўлимида ўқийди.

ХҲРОЗ ДЕСА ДЕГУДАЙ

Ленинбоднинг Нов туманида хўроз уриштиришга муккаси-дан кетган ишқивознинг омади чопди. Унинг уришқоқ даканг хў-рози рақибини енгиб, голиб учун белгиланган 32 минг рублни соҳибига олиб берди.

ҲОТАМТОЙЛАР БОР ЭКАН

Шу туманда яшовчи Даврон ота Шукуров 9-ўрта мактаб ўқувчиларига ўз ҳисобидан ош берди. Бунинг учун икки дошқозонга 130 кило гуруч дамланди.

Ундан ташқари дастурхонга 700 дона обинон, тарвуз-у, қовун, олмаю анордан тортиб, нок-ёғоқчага қўйилди. Хуллас, ўқувчилар мазза қилишди.

МУХБИРЛАРИМИЗ ХАБАРЛАРИ АСОСИДА ТАЙЕРЛАНДИ

МУҚАДДАС АЁЛ

«Уларни ташлаб кетолмайман...»

Рўпарамдаги аёлга яратганининг ўзи чиройдан мўл-кўл берган. Қайрилма қошлари тагидан боқувчи кўзлари одамни мафтун этади. Аммо, у кўзларга эътибор билан тикилсангиз, унинг таг-тагидан отилиб чиқаётган нолани, мунглин кўриб, нигоҳингизни ундан олиб қочасиз, негадир ўзингизни нуқулай сезасиз.

Аёл недан сўз бошлашни билмаётгандай менга қараб жилмайди-да: — Қаранг синглим, ниятим холис экан. Агар эркак киши бўлса дардимни қандай қилиб тушунтираман, деб йўл-йўлакай ўйлаб келаётгандим, — деди. Сўнгга хорчин уф тортди-да сўзида давом этди. — Сирдарёданман. Газетларингизни мунтазам ўқиб бора-ман. Қизиқлари. Яна сизлар бир савоб ишга қўл урган-сизлар. Кўпларнинг бахти очилишига сабабчи бўлиб дуосини оляпсизлар. Сингил-жон, менинг дардим ҳам ниятда оғир. Уйлай-ўйлай охири сизларни қорат тортиб келдим. Хўжайиним билан кўп маслаҳатлашиб, охири бир қарорга келдик. Уни албатта, амалга оширишим керак. Ўзим совхозда, бола-лар боқасида мудира бўлиб ишлайман. Умр йўлдо-

шим совхозда бригадирлар. Турмушимиз яхши, катта ҳовли-жой, мол-ҳол, хуллас, ҳамма нарсаси бисёр. Менинг ўзим болаларни ниятда се-ваман. Улар менинг жонидилдим. Ишимни шунинг учун ҳам ниятда яхши кўраман. Қобил акам ичмайди, чекмайди, турмуш қурганимизга 21 йил бўлган бўлса-да ҳали бирор марта ҳам сан-манга борганимиз йўқ. Ниятда бебаҳо одамлар. Не қилай ҳаммасидан зиёд-роқ бойлик — фарзандимиз йўқ. Худо бизни шу томондан сиқди. Бормаган эшиги-миз, кўринмаган жойлари-миз қолмади. Йиллаб дўх-тирларнинг эшигида юрдим. Яратганга сизина-сизина шу ешга етдим. Юракларим азобда адо бўлди...

— Нега ундай дейсиз. Ав-вало тақдир. Балки эрингиз билан даволансангиз изга ту-шиб кетар...

— Айб у кишида эмас. Дўхтирларга кўп кўриндик. Лекин Қобил акам бирор марта ҳам юзидга солмади. Домо менинг кўнглимни кў-тариб, сабрга чорлайди. Ма-на умримнинг ярми ўтди. Укинч, армон қалбимни ке-мириб бормоқда. Шу ҳолат-да уларни ташлаб ҳам ке-толмайман. Раҳимм келади. Ниятда иккаламиз келишим.

Эримни бошқага уйланишга таклиф қилдим. Мен сўнгра чиқиб кетсам. Қолган умрим-ни виждон азобларисиз ўт-казсам. Узимдаги айб билан уни бир умр тирноқча зор қилиб ўтказса олмаيمان-ку, ахир. Фарзандли бўлганини кўрсам ҳаётда армоним йўқ, — дея опа менга савол назари билан қолди.

Бундай воқеага илк бор дуч келганим учунми хаёл-ларим тўғиб кетганди. Нима дейишга ҳам лол эдим. Ким-ларга фарзанд хор, кимлар тирноқча зор. Хотин устига хотин олган эркакларни эшитгандим, лекин ўз бахти-ни ўзгаларга инъом қилаёт-ган аёл қудратини тасаввур этиш қийин. Узимни тўтиб олишга ҳаракат қилдим-да, суҳбатдошимга дедим: — Опажон мен сизни тушун-дим. Лекин бу сизга ниятда доғирлик қилмасмикан. Ко-лаверса, бахтингизни ўзгага беришга қизганмайсизми?

Опанинг юзлари ғамгин тортса-да, дадил жавоб бер-ди.

— Мен бу фикримни ай-тишдан олдин ўзимнинг иро-дамни шу ҳолатга тайёрла-ганиман. Сўзимнинг устидан чиқаман. Қизмасам бебурд бўлиб қолмайманми?!

— Болалар ундай бола олсангизлар қандай бўлар-

кин?

— Бу тўғрида ҳам ўйла-дик. Эримдан фарзанд бўли-ши аниқ бўлгандан сўнг фақат ўзимни ўйлаб яшолмайман-ку. Гуноҳга қолмайманми?!

— Ёлғизликдан қўрқмай-сизми?

— Урганиб кетарман. Ҳаёт-да нималар бўлмайди, синг-лим. Кенга кенг дунё, тор-га тор дунё.

— Эрингиз қўйормаса-чи?

— Ҳаммасини уларга ёти-ги билан тушунтирдим. Мен шоир эмасман. Аммо муҳаб-бат бу буюк туйғу. Кўнглим сезиб турибдики, кейинги турмуш ўртоғи эримни мен-дан ҳам яхши кўради. У аёл бахтли бўлади. Теламда, Ҳу-до, ўша аёлга нисбатан ме-нинг ҳеч қандай адоватим йўқ. Агар истаса, болалари-ни боқишга ёрдам ҳам бера-ман, хоҳласа ўқитаман. Ор-зу ҳавасларини ҳам қиламан. Истамаса йўқ. Халақит бер-майман.

Аёл охири сўзларини зўр-га айтди. Кўзларидан ёш томчиллади. Билмам бу қайғу-алам ёшларидир, балки ишонч ва қувонч ёшлари-дир...

Тўла-тўқис бахтлиман де-ган инсоннинг ўзи бормикан. Бир кам дунё... Бундай қа-рорга келиш ҳамда уни амал-

га ошириш кўпларнинг қўли-дан келавермайди. Бу ишни мингдан бир — иродаси мус-таҳкам, ҳақиқий сегви эгаси-гина амалга оширади.

Азиз муштарий. Бу воқеа-га, билмам сиз қандай қарай-сиз?! Мен аёл муҳаббати ол-дида яна бир бор таъзим қил-дим. Умидли дунё, вақти ке-либ ҳаммаси изга тушиб ке-тар. Иқбол опа ҳам ўзи айт-ганидек, виждон азобидан қутулар. Келинг, Қобил ака ва Иқбол опанинг мушқул-ларини ечишга ёрдамлашай-лик. (Айрим сабабларга қу-ра уларнинг исмлари ўзгар-тирилди).

Ҳаёт тасодифларга бой. Биз кўп воқеаларни эшита-миз, кўрамыз. Гўдакларни ти-рик етим ўтаётган таинсиз оталар, алданган қизлар, бировлар бахтини пинҳона ўғирлаб юрганлар ва ҳоказо-лар... Ажаб эмас ҳаётдаги ра-золатлар ичинда адолат ҳам қарор топса. Қобил аками, Иқбол опани тўғри тушунган-лар адашмайди.

Меҳрибон она, садоқатли ёр бўламан деган хонимлар, улар хатларингизга мунта-зир. Уларнинг тўлиқ адреси тахририятда. Хатларингизни кутамиз.

Дилбар РАҲИМ қизи

Сухбатдошим Мукаррам Турғунбоева номидаги Ўзбекистонда хизмат кўрсатган «Баҳор» Давлат халқ рақс ансамблининг бадий раҳбари, Ўзбекистон халқ артисти Маъмура Эргашева ташвишларга кўмилган кўйи, кетма-кет бўлаётган телефон кўнги-

роқларига жавоб қайтариб ўтирарди. Жамоа ансамблининг асосчиси, ўзбек рақс санъатининг ёрқин юлдузи Мукаррам Турғунбоева таваллудининг 80 йиллиги ва «Баҳор» ташкил этилганининг 35 йиллигини ўтказиш арафасида.

САҲНАГА КЎНГИЛ БЕРДИМ

— Кўриб турганингиздай қўшалок байрамга тайёрланяпмиз. Бир ёйда бинони таъмирлаш ишлари, иккинчи томонда янги концерт дастури ташвишлари, либослар буюртмаси, хуллас иш кўп. Ансамблимизнинг асосий суянч тоғлари муҳлисларга маълум ва машҳур санъаткорлар Гулнора Жўраева, Зиёда Мадрахимова, Хайрулла Лутфуллаев, Қаҳрамон Дадаев, Бахтиёр Алиев, Флорида Нисомиддинова барча ишга бош-қош. Худога шукр, жамоамиз аҳил, иккита эмас, ўнта юбилей ўтказишга ҳам кучимиз етади.

— Мени кечирасизу бугунги кунда бирон тadbир ўтказиш учун фақат аҳилингизнинг ўзи етмаса керак...

— Гапингизни тушундим. Ростини айтсам, молиявий масалаларда унчалик мақтанолмаймиз. Аммо давлатимиз раҳбарларига раҳмат, чиқиларга етгулик амблаг ажратиб беришди. Боз устига, санъатимизни тушунадиган, яхши кўрадиган ташкилотлар бор экан, оталикча олишди, ҳомийлик қилишяпти.

— «Баҳор»да ҳозир неча киши ишлайди?

— Жами 96 кишимиз. Шулардан 25 нафари — раққосалар. Созанда — 15 киши. Қолганлар ҳўжалик юмушлари ва ташкилий ишлар билан банд.

— Сир бўлмаса айтинг-чи, раққосаларнинг маоши қанча?

— Меники 6000 сўм. Раққосаларники ўртача 5000 сўмдан.

— Кам эмасми!

— Наҳора. Аммо соҳамизнинг айрича жиҳатлари ҳам йўқ эмас. Мисол учун 20 йил ишлаган раққосалар ёшларидан қатъи назар нафақа билан таъминланади. Боз устига, ҳўкуматимизга ташаккур, унвонли санъаткорларга устама ҳақ тўлаш тўғрисида қарор қабул қилинди.

— Мукаррам Турғунбоева ҳақидаги хотираларингиздан сўзлаб берсангиз.

— Мукаррам Турғунбоева менинча, фақат рақс санъатининг эмас, бутун маданий ҳаётимизнинг порлоқ юлдузи эди. Саҳнага чиққанлар шу юлдузга қараб йўл топардилар. Опа рақс учун яратилган эди. У киши биз каби махсус билим даргоҳларида ўқимагани ҳолда рақс оламида мактаб яратиб кетдилар. Худо берган таланти раҳбарлик, ташкилотчилик қобилияти, барча оналарга хос ғамхўрлиги бор эди. Ҳар бир қадаимизни назорат қиларди, аслоқ одобга жуда қаттиқ эътибор берарди. Ёш раққосаларнинг катталарини сансераб гапиришга йўл қўймади. Ўзбекистон одаларининг қадрини юксак тутарди. Оила шароити билан қизиқиб, уйда тинчи бўлмаган одамнинг иши юришмаслигини айтарди. Уларни бош бўлиб қизларни узатарди. Чўлларга, қишлоқ меҳнаткашлари ҳўзурига борганимизда вагонларда яшардик. Опа ҳам ҳар доим биз билан бирга, сафар машаққатларига шерик бўлиб юраверар, ҳеч қачон алоҳида иззат, эъзоз талаб қилмасдилар.

— Кўз тегмасин, кўпчилик момоларимиз инсонга 80 ёш ҳам ҳеч гап эмаслигини дадил туриб исботламоқда. Аммо Мукаррам Турғунбоева, мана неча йилки, орамизда йўқ. У кишининг ёш кетишига нима сабаб бўлган, бирон фожиам, хасталикми?

— Уша саксонга кирган момола-

рингиз, илоҳи яна кўп йиллар яшасин, опачалик заҳмат чекмаган бўлишса керак. Ахир у киши ўзига «Баҳор»дай тирик ҳайкал қўйиб кетди. Қани, кимда бор шунча шогирд? «Баҳор»ни тиклашга кетган куч-айрат, ақл-идрок, катта жамоанинг майда-чуйда ташвишлари, гаплари, эҳ-е... хуллас, ҳам руҳан, ҳам жисмонан қийналиб кетган опа касалликка чалиниб, орамиздан жуда эрта кетди.

— Мукаррам Турғунбоева билан илк бор қачон, қандай қилиб танишгансиз?

— Бунга онам, Мукаррам опанинг сафдоши, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Тўхтаҳон Рисметова сабаб бўлган. Опа билан биринчи марта кўришганимни, жуда кичкина эканман, эслай олмайман. 13 ёшимдан бутунлай у кишиникида яшаганман. Дастлаб Тўқувчилар маданият саройида, кейин рақс санъати-билим юртининг классика бўлимида тақсил кўрганман. Илк устозларим Сора опа Мўшевва, Лев Зас, Григорий Ийицкий, Розия Каримова, Гулнора Маваева, Қўркмас Соатов, шунингдек Маргарита ва Исхор Оқиловлардир. Мен улардан бир умр қарздорман.

— Гап болалигингизга, оилангизга келиб тақалаяпти.

— Тوشкентда, замонасининг таниқли қўшиқчиларидан Зокиржон Эргашев хонадонида туғилганман. Битта акам бор. Аини пайтда онам билан бирга тураман. Дадам раҳматли бўлиб кетган. Турмушга чиқмаганман...

— Кечирасиз, ҳали Мукаррам опа «оилали бўлиш»га ундар эдилар, дегандингиз.

— Мукаррам опа ҳеч кимни мажбурлаб узатмаган. Аммо турмушга чиқиш нияти борларни тўхтатмаган ҳам. Мен ўзим хоҳламадим. Биласиз, санъат ва илм-фан оламида сўқ-қаболлар жуда кўп.

— Сиз халқимиз орасида жуда таниқлисиз. Ўз номингиз бор. Эл назаридаги одамларнинг ҳаёти эса ҳар доим қизиқ. Гарчи ноқулай бўлса-да. Айтингчи, сизга совчи чиқмаганими, ёки...

— Вой-й (кулади). Совчи сочимдан кўп эди, ўзим унамаганман. Аксарияти ёқмаган, айримлари остона ҳатламасдан «рақс билан хайрлашасан», дегани учун тўғри келмаган. Бундай талаб қўйганлардан кўра санъатни афзал қилиб, саҳнага кўнгил бердим. Лекин бу масалада энди кечикдим дейлмайман. Шу пайтгача режалаштирган ишларим, худога шукр, амалга ошди. Насиб этса, яқин кўнларда ҳаётимда ўзгариш бўлиши ҳеч гап эмас.

— Ўзимизнинг ёзувчилардан, кимларнинг асарларини кўпроқ ўқийсиз?

— Эркин Воҳидов ва Абдулла Орипов шеърятини сўймаган ўзбек топилмаса керак. Ҳалима Худойбердиеванинг сўзларини эшитиб тўймайман.

— Аини пайтда қандай китоб ўқиясиз?

— Дейл Карнегини. Унинг фалсафаси баъзи ўринларда шарқ тарбиясидан тўбдан фарқ қилади, аммо барибир жуда қизиқ.

— Рақс санъатидаги биринчи қадмларингизни эслай оласизми?

— Албатта. Бу «Гулсара» доира рақси эди. Кейингилари «Норгул», «Мустафо», «Нозанин», «Ларзон»... Умуман олганда шўх, ҳаракатчан рақсларни хўш кўрганман.

— Ўзбекистон телевидениеси, сизнингча, рақсга қандай вақт ажратяпти?

— Жуда кўп. Қўлини кўтаришни билган борки, саҳнада. Агар шу кетиш бўлса халқ биздан тамомла безади.

Биласизми, Мукаррам опа раққоса 30 га киргунча ялла ўйнамаслиги керак, йўқса эринчоқ бўлиб қолади, деб таъкидларди. Ҳозиргилар бунга эътибор бермайди. Опа менга «Муножот»ни нақ олти ой ўргатган эди. Саҳнага чиқишимда эса либосини совға қилган. Энди билсам, бунда рамзий маъно бор экан.

Баъзан уялиб кетасан киши. Кўпчилик қизларимиз ўзбек тилини билмайди. Ваҳоланки, раққоса она тилини билиши, шу тилда ўйлаши керак. Йўқса, ҳаракатлари халқона чиқмайди.

— Барчани бирдай деб бўлмас. Умидли раққосаларимиз ҳам бордир!

— Ҳа, албатта. Мен Саодат Ҳайиталиева, Рушана Султонова, Раъно Зокирова, Гулмира Шарипова, Замира Фафоровалар тимсолида рақс санъатимизнинг келажagini кўраман. «Баҳор»да ҳам талантли қизлар жуда кўп. Гулнора Нисомова. Олима Ёқубова, Раъно Ёқубонова ва Лайло Тўхтаева каби раққосалар ҳали бор маҳоратини кўрсатганича йўқ.

— Мазмунли сўхбатингиз учун кўп раҳмат. Соғ бўлинг.

Р. ФАЙЗИЕВ,
ЎЗА МЎХБИРИ

Дарвоқе, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Зиёда Мадрахимова 2 марта қўлинг ўргилсин чой дамлаб, сўхбатга алоҳида фойз бағишлади. Қўллари дард кўрмасин.

ОДАМ ОДАМ БИЛАН ТИРИК

Ҳаётимнинг энг қувончли дамлари болалик ва ўсмирлик даврим бўлди. Бола пайтимда бу дунёда ҳеч қандай ташвишим йўқ эди. Ҳамма боалар қатори елиб-юғурардим, мактабга борардим, баъзан ўйинқароқлик қилиб дарсни чала тайёрлаган, ота-онам буюрган юмушларни ўз вақтида бажаришни унутиб қўйган пайтларим ҳам бўларди. Бунинг учун уйдагилардан даққи ҳам эшитардим. Катталарнинг жазолабидан хафа бўлардим. Лекин аразлашлар бир лаҳзалик эди. Кейин яна боз-боягидек қувонқ ҳаётим бошланарди. Шу алофозда болалик ва ўсмирлик даврим ҳам ўтиб кетди. Ун отти вили норгул йигит бўлдим. Энди ўйласам, мен ўша пайтлари дунёдаги энг бахтли одам бўлган эканман. Чунки тўрт мучам соғ эди! Худо мени ҳам ана шу бахтдан бенасиб этмаганди. Бироқ...

Қисмат экан, 1978 йил май ойида ипак қўртига тут барги кесаётган пайтда йиқилиб тушдим. Кейин бир умрга майиб бўлиб қолдим. Даволаниш учун кўп жойларга бордим, наф кўрмадим. Мана 14 йилдики, тўшакка михланиб ётибман. Урнимдан туриб юролмайман. Бахтимга онам, ака-укаларим, янганю келинларимиз диёнати одамлар. Улар иссиқ-совуғимдан ҳамиша бохабар, улар туфайли доимо тоза-

покизаман. Тоза ҳавода очилиб ўтиришни истаган пайтларим суяб-кўтариб, ташқарига олиб чиқиб жой қилиб беришади. Умуман, ҳаммалари кўнгилга қарашади. Тез-тез мени йўқлаб синфдош дўстларим келиб туришади. Шундай пайтлари олам кўзимга бутунлай бошқача бўлиб кетади. Иччимдан қувониб кетаман. Вужудимни ширин туйғу қамраб олади. Ахир менинг ёшлигим улар билан кечган. Синфдошларим ҳаётимнинг энг ардоқли дамлари, энг ширин хотираларимни эсга солишади. Баъзан туриб-туриб ўйлаб қоламан: атрофимда шу одамлар бўлмаганда ҳолим не кечарди? Бу саволга аниқ жавоб беришим қийин, лекин бир нарсга амин бўлдим: чиндан ҳам одам одам билан тирик экан.

Қишлоқ кенгаши, туман ҳокимлиги вакиллари ҳам мендан ҳол сўраб туришади. Туманимиз ҳокими Абдурашид ака Мўхаммадқулов билан эса кўнгироқлашиб тураим. У киши билан телефондаги сўхбатлардан кейин томирларимда қувват кўпайгандек бўлади, ўзимни анча тетик сезаман. Абдурашид ака ўзлари бош-қош бўлиб менга Олмонда тайёрланган ногиронлар кароватини совға қилиб кетди. Ҳозир анча жоним ҳўзур қилиб қолди. Чунки олмон кароватини

ўзингизга қўлай вазиятга мослаб олиш мумкин экан.

Шуларни ўйласан мамлакатимизда ногиронларга қилинаётган хайрия ишларига улуш қўшаётган, бош-қош бўлаётган, кўнгил ярим инсонлардан ҳол сўраётган одамларга мингдан-минг раҳмат дегим келади. Қани энди шу дасти узун, савобталаб инсонларнинг ёрдами билан менинг ҳам ушалмас орзум амалга ошса. Орзум хорижда тайёрланган ногиронлар аравачаси. Майли, арзонроқ бўлса пулини ҳам тўлардим. Нафақамни йиғиб қўйганман. Қиммат бўлса йиққанам ҳарна ёрдам бўлар. Биргина орзум мен ҳам одамлардек ёруғ дунёни кўриб юрсам. Салгина бўлса-да ўзимни муқтаил сезсам.

Жаббор РАЗЗОКОВ
Самарқанд вилояти,
Челак тумани

ТАҲРИРИЯТДАН: Биз сиз инсонпарвар одамлардан, ишбилармон, савобталаб жанаблардан, хайрия ташкилотлари мутасаддиларидан ногирон дўстимиз Жабборга чет элда тайёрланган ногиронлар аравачасини олишга ёрдам беришларини сўраймиз. Сизларнинг қўмагингизга ишонамиз. Ахир қўтулғи рамазон ойида муҳтожларнинг дуосини олишдан-да улуг савоб борми?

ИСФАНДИЁР ҲАЙДАР:

МУҲАББАТИМНИ ДИЛБАРГА БАҒИШЛАГАНМАН

— Исфаидиёр ака, ижодингизда ва ҳаётингизда кимни ёки нимани муқаддас деб биласиз?

— Нимаки яхшилик келтирадиган ва эзгуликка буюрадиган бўлса, ҳаммасини муқаддас деб биламан. Аниқроғи, ижодимда имон ва эътиқодни, ҳаётимда эса онамни муқаддас деб ҳисоблайман.

— Ижодингизда тасвирий санъатдан бошқа санъат соҳаларининг таъсири борми?

— Бор албатта. Ёшлигимда шеър ҳам ёзганман.

Шеърятдаги устоз Р. Парфи ва тенгдошларим Х. Даврон, У. Азим ҳамда ёзувчи тенгқурларимдан М. Муҳаммад Дўст ва Н. Нормат каби инсонларнинг менга маънавий таъсири бор.

— Қозоқ элининг машҳур кишиси, шоир У. Сўлаймонов шундай ёзган: «Ҳар қандай нормал одам сурат чизишни билмоғи керак»,— деб айтган экан бир аҳмоқ рассом». [Азия. Жалли. 1989 г.]. Бу хусусда сизнинг фикрингиз?

— Сурат чизиш ибтидоий жамоа давридан бери бор. Одамлар ғорларга, молларнинг териларига расм солишган. Гўдак туғилганидан унда ҳар қандай тушунчадан аввал тасвирий тасаввур пайдо бўлади. Бешикни, уйни, ҳовлини ва одамларни кўради. Улғайиш баробарида расм чизишни машқ қилади. Ушандан сўнг таланти ва истеъдодига яраша ижод қилади, яшайди ёки аксинча... Черчилл ҳам сурат солган.

«Литературная газета»даги Пушкиннинг расмини бошқа одам чизмаган, уни Пушкиннинг ўзи чизган. Сурат чизиш кишини шафқатли бўлишга ундайди.

— Чет элларда бўлгансиз. У ер билан Ўзбекистондаги ижодий ва ижтимоий муҳитни таққослаб бўладими?

— Мен фақат Италияда, Милан ва Венецияда бўлганман. У ерда зиёлиларга, улар яратган маънавий мулика ўта ҳурмат билан қарашар экан. Авайлаб асрашар экан. Уларда маънавий ва иқтисодий томонлар текис таъминланган. Халқи самимий, мамлакатни озода ва обод. Уша ерда менадан қаерлик эканлигини сўрашди. Мен Ўзбекистонданман, дедим. Билишмади. Сўнг Самарқандни, Бухорони айтишим биланок, хурсанд бўлишиб, ундан сўнг жонлироқ суҳбатлашдик. Улар Алишер Навоийни ва Ботир Зокировни билишаркан. Ҳурмат қилишаркан. Ушанда ўзимнинг ЎЗБЕК эканлигимдан фахрланиб кетдим.

— Қай ҳолатда ва қандай пайтда ижод қиласиз?

— Баҳор ва куз фаслини ёқтираман. Далаларда материал йиғаман. Асосан тунда ижод қиламан. Немисларда: «тун-фикрлар онаси» деган гап бор. Мақтанчоқликка йўйманг. Анчадан бери тунги соат бир ва тўрт оралиғида ўзимни жудаям яхши ҳис қиладиган ажойиб пайт бўлади. Худди табиатдан ваҳий келаётгандай... Бу албатта, экстрасенс бўлишим мумкин деганим эмас...

— Саволим ноўрин бўлса узр. Ўзингиздаги камчиликларни кўра olasизми?

— Инсон ўзининг камчилигини баҳоли кудрат тан олса, фойдадан холи бўлмайди. Беайб парвардигор. Тўй ва азага бора олмайман. Қишлоғимга, мунис онажонимнинг олдига боролмаяпман. Устахонада бўлиб, болаларимнинг тарбияси билан ҳам тўлиқ шугуллана олмаяпман. Ваҳоланки,

мен ҳеч бир давлат муассасаларида ишлаган эмасман. Яқинларим мана шу камчилигини бартараф этишда менга ёрдам беришади. Қачонки, хатолик ва камчилигини билсам, ўша дамда Ҳазрат Навоийнинг «Эл нетиб топмай мениким, мен ўзимни топмасам» деган сатри эсимга тушади.

— Орзуингизга етдим деб ўйлайсизми?

— Етдим. Худо умр берса, элимга янаям кўп хизмат қилмоқчиман.

— Дунёда нимани ёмон кўрасиз?

— Иккиюзламачиликни, ноҳақликни, нокасларни ва лоқайдликни ёмон кўраман.

— Оилавий ва ижодий ҳаётингиз орасидаги мутаносиблик қандай?

— Яхши. Нолимайман. Аёлим ҳам рассом. Учта ўғлим бор. Мени яхши тушунишади. Мен учун ҳам оилавий, ҳам ижодий ҳаётимда барча шароитни яратиб берган одам — аёлим бўлади.

маънавий тангликдан чиқиб олган, ўзининг севган мусавирининг асарларини излаб топади.

— Кўпчилик динга қайтапти. Шундай экан, сизнинг динга муносабатингиз?

— Ота-онам ўқитувчи бўлганлар. Намозхон эдилар. Даврга мослаб гапирётганим йўқ буни. Чунки ўша пайтлари яъни, 50—60 йилларда даҳрийлик ривожланиб кетганди. Албатта, улар бизга кўрсатиб намоз ўқимасдилар. Кейинчалик отам туман ижроия кўмитасининг раиси бўлдилар. Йўлда машинада кетаётиб, таниш қарияни учратиб қолса, дарҳол машинадан тушарди-ю ўша киши билан ҳол-аҳвол сўрашиб, яна йўлида давом этарди. Эсимда, кичкина эдим, мактабга шошилиб кетаётиб, бир мўйсафидга салом бермай ўтган эканман. Буни кузатиб турган отам мени қақриб олиб, қарияга салом бердириб жўнатган эди. Ушанда изза бўлгандим.

Алҳамдулиллоҳ мусулмонман. Мазҳабим сунний. Ҳар бир асаримни бошлашимдан олдин фотиҳа сурасини ўқийман. Динга ҳурматим баланд. Менинг шундай даражадаги рассом бўлиб етишимим учун диннинг ҳам таъсири бор десам ёлгон гапирмаган бўламан.

— Муҳаббат тушунчаси ҳақидаги фикрингиз?

— Бу ёруғ жаҳонда шундай тушунча борлигидан хабардорман... Сўнгги йилларда бу тушунчага сайқал бериб, (кўнглида борми, йўқми, буни худо билади) сиғиниб ётибди, десам ўзимга ёлгон туюлади, «чайнаб» ётишибди. Ишқи илоҳийдан гапириш учун кишида аввал маънавий ҳуқуқ бўлиши керак.

Худоба шукр, муҳаббат тушунчасини топган эмасман ва худо хоҳласа, умримнинг адоғигача ҳам оёқ ости қилишга йўл қўймайман. Мен ўзимнинг биринчи ва охириги муҳаббатимни Дилбарга бағишлаб қўйганман. Уни ҳозир ҳам худди аввалгидек яхши кўраман. Асарларимнинг ярмидан кўпига Дилбарнинг ҳиссаси бор. Қўйингки, менинг мана шундай инсон ва рассом бўлишим учун Дилбарнинг хизмати кўп. Аёлим мени, мен уни жуда ҳурмат қиламан.

Суҳбатдош: Шодиёр Ҳазрат ИСМАТ

АҲМАД ЯССАВИЙ

ҲИКМАТ

Кўзум намлик, дилим ғамлик, жон аламлик,
Нечук илож этаримни билмам, дўстлар,
Бу ҳасратда, надоматда ёшим оқиб,
Қаю тараф кетаримни билмам, дўстлар.

Турлук-турлук аломатлар бўлди пайдо,
Юрагимда жароҳатлар бўлди пайдо,
Бу дунёда лаҳза фориг бўлмағ қайдо,
Нечук илож этаримни билмам, дўстлар.

Аллоҳ учун фарзандларим етим қилсам,
Жондин кечиб, молдин кечиб; ғариб бўлсам,
Биёбонда ёлғуз қоздек нола қилсам,
Нечук илож этаримни билмам, дўстлар.

Хос қуллардек кечалари қойим бўлсам,
Мардонлардек қундузлари сойим бўлсам,
Кечалари ором олмай, раббим десам,
Нечук илож этаримни билмам, дўстлар.

Тухми исён беҳад сочгим, тоатим оз,
Утти умрим ғафлат билан ҳам қишў ёз,
Еқин турур жоним қуши қилса парвоз,
Нечук илож этаримни билмам, дўстлар.

Қул Хожа Аҳмад, хизматида жон бермаса,
Деҳқон эрмас кетмон чобиб нон бермаса,
Во бўлмағай, гўл гўнчаси нам бўлмаса,
Нечук илож этаримни билмам, дўстлар.

Суратчи: Х. МИРЗАКАРИМОВ

ГАЗЕТ НОН ЭМАС, ЛЕКИН...

Сезиб турибмиз, бугун газет дўконидан «Оила ва жамият»ни сўраб, ҳар галгидек 6 рубл узатгач, ичкаридаги амаки (хола)нинг «10 сўм» деган луқмасини эшитиб, Сизда илҳис ўзгариш бўлган. Севимли газетингизнинг баҳоси, март ойини қўйиб турайлик, биринчи ярим йилликдаёқ 10 рубл бўлади деб ҳатто ўзимиз ҳам ўйламагандик. Лекин ўрис рублининг обрўси шу қадар тушиб кетдики, бугун бир рублининг қадри бир чақага ҳам арзима қолди.

Азиз Муштарий! Тушунамиз, газет нон эмаски, емаса туриб бўлмайдиган, кийим эмаски киймаса юриб бўлмайдиган. Лекин бир тасаввур қилинг, газет-журнал чиқмайдиган мам-

лакатни. Газетсиз мамлакат бўлиши мумкин эмас бизнинг замонамизда. Зеро, газет, мухтасар айтганда ўзимизни ўзимизга танитади, бизни дунёдан, дунёни биздан бохабар қилади. Шу боисдан ҳам мамлакатимизда матбуотга алоҳида ғамхўрлик қилинмоқда.

Биз бугун мамлакатимиз тикланишининг энг қийин ва мураккаб босқичидан ўтаётимиз. Ҳа, яшаш анча оғирлашиб қолди. Лекин бу буюк синовдир. Ушбу синовда ғолиб бўлишининг йўли оддий — кайфиятни хуш қилиб, бир-биримизни қўллаб яшамокдир. Шунда биз буюк халқ бўлаемиз. Шундай бўлажаклиги эса шак-шубҳасиздир.

СЕВИШ ЯХШИКУ-Я...

Могилевлик бир хоним телефондан фойдаланганлик учун ўттиз минг сўмлик ҳисоб-китоб варағини олиб, ҳайратдан ёқа ушлади. Маълум бўлишича, ригалик кизини севиб қолиб, унга ҳар кунни сим қоққан бебош ўғил ойисини шунчага туширган экан. Ҳозир Рига билан алоқа йўқ — телефонни пули тўланмаганлиги учун узиб қўйишди. Ригалик келинпошша телефон пулининг ҳеч бўлмаса ярмисини кўтаришга тайёр, лекин Латвиядан Белорусга фақат 500 рублгача пул ўтказиш мумкин, холос.

(К-а)

БЕЧОРА ГИТТЛЕР

Франсиянинг Нанси шаҳрида истиқомат қилувчи ўсмир қиз шаҳар ҳокимлигида фамилиясини ўзгартиришга рухсат беришларини сўраб, мурожаат қилди. Гап шундаки, қизнинг исми Мари Гиттлер экан. Бироқ фамилияни ўзгартириш Францияда осон эмас, бунга шахсан бош вазирнинг рухсати керак. Марининг акиси бу бошқорувдан жуда осон қутулдишарта уйланиб, хотинининг фамилиясига ўтволди.

ҲАЙВОНЛАР УЧУН ШИФОХОНА

Грецияда ҳайвонларга ва қушларга дастлабки «тез ёрдам» станция пайдо бўлди. «Атенз ньюс» рўзномасининг хабар қилишича, мамлакат шимоли-шарқидagi Эврос шаҳарчаси маъмурияти шу тўғрисида кўрсатма берган. Станцияда ярадор ва бемор жониворларга шошилинч тиббий ёрдам берувчи биологлар, мол-дўхтирлар, паррандашунослар ва бошқа касбдаги мутахассислар ишлайдиган бўлди. Маълумки, Эврос Европа қитъасида табиати бузилмаган ҳудудлардан саналади. Бу маконда аллақачон қирилиб кетган ва камайиб қолган ҳайвонлар ва қушларнинг нодир турлари ҳали ҳам учрайди. Рўзноманинг шаходат беришича, эшакни мина-мина белини яғир қилиб ташлаган шўх грек болалари янги касалхонага мурожаат қилган илк шикоятчи бўлдилар. Яқин йиллар ичида яғиршунослик илми ҳам шаклланса ажаб эмас.

Оила

40 ЕШДА

Тошкентликман, ошпазман. Турмуш ўртоғим 1985 йилда оламдан ўтган. Ҳовлида яшаймиз. Икки қизим, ойим, укам бор. Қизларим — 8-10 ёшда. Мактабга боради. Укаларим уйли-жойли бўлиб, чиқиб кетишган. Еши, диди ўзимга мос аёл билан танишиб, уйланмоқчиман. «Оила-161» ўз ёрмини кутади.

34 ЕШДА

Самарқандлик, миллати ўзбек, дорилфунуннинг 5-босқич толиби бўлган хушсурад йигит ёши 20-30 лар орасидаги оқила қиз билан оила қуриб, уни бахтли қилмиш ўйида. «Оила-162» мактубингизни кутади.

ЗУРНИНГ БОЛАСИ ҲАМ ЗУР БУЛАДИ

Суратчи: Абдул Ғани ЖУМА

Табриклаймиз!

Оиламизнинг посбонлари азиз дадажонимиз МУСОХОН ва аяжонимиз МАСТУРА ая! Сизларни оила қурганликларингизнинг 50 йиллиги, аямизни қўтлуғ байрамлари билан чин дилдан табриклаймиз. Оллоҳ Сизларга қувват берсин, бахтимизга фақат омон бўлингизлар. Фарзандларингиз. Қосон шаҳри.

Қадрдон дўстимиз ҚУЧҚОРЖОН ҳамда келинпошша ХОСИЯТХОН! Биз сизни 25 ҳамда 22 баҳорни қаршилашингиз муносабати ила жон-жонимиз билан табриклаймиз. Ижодларингизга барака, оилангизга тотувлик тилаймиз. Тенгдошларингиз: НОРМУРОД ҲАЛИМ.

Меҳрибон дадажон! Синглим МАҲОРАТ БОНУ! Укам МАВЛОНЖОН! Сиз азизларни ТУҒИЛГАН КУНЛАРИНГИЗ билан чин қалбдан симиш табриклаймиз! Ҳаётдаги энг эзгу тилаклар сиз-

ларга ёр бўлсин! Қамоли эҳтиром ила: ОНАЖОНИМИЗ, ЛАТОФАТ, МУҲАББАТ, ПУЛАТЖОН, ХУРШИДЖОН, МАНСУРЖОН, НАМОЗОВ ва ТОШАЛИЕВЛАР оиласи. ТЕРМИЗ шаҳри

ГУЛ БАҲОР! Таваллуд айёмингиз қўтлуғ бўлсин. Баҳорнинг илк куртаклари қалбингиз узра гунча ёзиб, умрингиз давомида барқ уриб гуллаётурсин. Ҳаёт гузаллиги дилингизда шеър бўлиб ўнсин. Энг эзгу тилаклар сизни ҳеч қачон тарк этмасин. Сизга тан сўхатлик тилаб, баҳор шайдоси ҲАМИДЖОН.

Азиз онажоним РЎЗИ-БОЕВА ПАРДАХОЛ! Сизни 3 март байрамингиз билан табриклайман! Соғлиқ-саломатлик тилаб ўғлингиз РУС-ТАМЖОН.

НИГОРА! Учинчи баҳорни қаршилаганинг қўтлуғ бўлсин. Таваллудинг уч йиллик санаси ҳамда 8 март байрами ила Сени муборакбод этамиз. Сенга соғ-саломатлик, узоқ умр, тўқис бахт тилаймиз. Ҳамиша ўйнаб-кулиб, қунаб юр! Онанг, момонг, амаки ва тоғаларинг, ама ва хоалаларинг номидан АШУРОВЛАР ва САЛОҲОВЛАР оиласи. Қашқадарё вилояти, Касби тумани.

**** * * * *
Хонадонимизнинг ширин-шакари ДИЛҒУЗА! Сени 8 март туғилган кунинг би-

лан чин қалбдан табриклайман. Узоқ умр, сўхат-саломатлик тилайман. Даданг Саъдулла ЯХШИЕВ.

Ҳамкасбимиз НАИМЖОН УСМОНОВ! 8-март туғилган кунингиз билан табриклаймиз. Сизга узоқ умр тилаб Бухоро вилояти Ромитан совхоз хўсбчилари номидан АХТАМ СОБИРОВ.

Меҳрибон ойижоним! Туғилган кунингиз қўтлуғ.

бўлсин. Фарзандларингиз ва набираларингиз бахтига дои-

мо соғ-омон бўлинг. Сизга Оллоҳдан узоқ умр тилаб қолувчи фарзандингиз ИСМАТХУЖА.

Фабрикамиз хотин-қизларини 8-март байрами билан қўтлаймиз. Уларга соғлиқ-омонлик тилаймиз. Уларнинг хонадонлари доимо тотув бўлсин, деб Шаҳрисабз пиллакашлик фабрикаси маъмурияти.

Ҳурматли дўстимиз АЗИЗ-БЕК АЗАМАТЖОН ўғли! Сизни 8 мартда муборак 26 ёшга тўлишингиз муносабати билан қўтлаймиз. Дўстларингиз РАҲМАТУЛЛА ва БАҲОДИРЖОН. Охунбобоев шаҳри, Андижон вилояти.

ДИЛДОРА БАҲРОМ ҚИЗИ

1973 йилда Самарқанд вилояти-
нинг Оқдарё туманида туғилган.
ТошДД журналистика факуль-
тетининг 4-босқич толибаси.

* * *

Музаффар қиличдай чақнаган Ватан,
Ватанда Ой алфоз ялангош руҳлар.

Зим-зиё бўшлиқда ярқираган санг
Юзимга минг йиллик оҳини пуфлар.
Мен эса жимман...

Осийлар яшади ишқдан кўз юмиб,
Минг йилки бағрига тортмади фано.

Дайр тўрвасини тошга тўлдириб
Илоҳий бағрига оқади дунё.
Мен эса жимман...

НИЛУФАР

1974 йилда
Тошкент шаҳ-
рида туғилган.
Айни пайтда
ТошДД журна-
листика кулли-
етининг 3-курс
толибаси.

* * *

Мафтун қила олмас сени кўзларим,
Мажнун қарагучи, ситам тақувчи.
Қалбингни чертолмас менинг сўзларим,
Оташ яратувчи, олов ёқувчи.

Этируб чекаман сен деб тунлари,
Дарди юрагимнинг қўйлагин еча.
Гуллар оғушида баҳор кунлари,
Қалбимга ҳижроннинг кафани бичма!

Нигоҳим қадалса, ерда кўзларинг,
Не учун сўзласам, бўласан соқов?
Яширганинг севгинг, оташ ҳисларинг,
Балки сен томондан мен учун синов?!

Изҳорнинг айтмасанг бу йиллар аро,
Қуёшим ботади сенга қўл қўйиб
Сенинг фироғингда бўламан адо,
Ҳижроннинг гулларин қалбимга тизиб.

Гулларнинг бандида узилди шеърлар,
Богларга минг йиллик наъралар келди.
Бир сен келмадинг-ку ўлмади шеърлар,
Исмингни на-да ер, на осмон билди.
Мен эса жимман...

Осмоннинг кўксини ёрган бир шиддат
Ўзини ҳур деди, ўзини чақмоқ.
Менинг бўлсам ҳамон айтар сўзим йўқ,
Сенинг-да ортингда кўринмас сўқмоқ.
Жимман...

Мақсуд андуҳимдир осойиш гўша,
Маъбудим дилимга сиғмаган қуёш
Кимҳо ҳилқатимнинг ярми бинафша,
Хилқатим тахайюл базмида гулфос.

Таъбим товонига тегди дунёнинг,
Шиддатим ҳур бўлди...
Рухим иншосидир ариш аълонинг
Ҳабибим шабнамранг анбиё рухсор.

Розим ишқдир менинг, сирдошим меҳроб
Маҳталман, маҳталман муқаддас тошга.
Кофурий бағримда қип-қизил ҳўбоб
Лошим сингиб бўлди ўн саккиз ёшга.

Мен кетдим,
Юраги гурри гурабо,
Ҳақнинг оғушидан тополмаган жой.
Дўзах истаб кўйган, дарди бедаво,
Ҳақпараст қонидан туёлмаган ой.
Ҳасрат кўлларида садақа тилаб...
Умр суролмаган бир фақирчалик.
Лабларида кул бор, кўзларида сел,
Ва фатҳ этилган ишқ — бир кечалик.
Мен кетдим.

Кўксида гуноҳ ўстирган,
Покланмас вужудга бўлмоқчун кафан.
Гамларини топиб ариш-аълодан,
Бошин қиличга ҳам тутиб берган тан.
Жон бериб, ўздан-да қабр тополмай,
Ўздан-да қолгани ўтинчи борим.
Бир ҳақсиз, гуноҳсиз, яшай олмаган,
Дўзахга буюргин парвардигорим.
Мен кетдим...

Дардини элига айтиб,
Тирик илтижога юрагин ёпган.
Фаҳшлар бағридан ортига қайтиб,
Гуноҳин сўнггида сенини топган.
Сенинг тўқиб берган азобларингга,
Қара, ҳаёлимнинг туташ йўллари.
Нотавон бағримда, куюк бағримда,
Сўлиб бўлди ишқнинг рашикин гуллари.
Мен кетдим, минг йиллик зулмат кўзларим,
Бир тун уйғонди-ю, қилмади сабр.
Мен талпиниб, ҳатто, минг, минг, талпиниб
Сенинг бағрингда ҳам топмадим, қадр.
Мен кетдим...

Фалак қабоғига тутдим қўлимни,
Оҳ, қара,

Ғам тўла хуним бор.
Гарчи осийсанда бердим кўнглимни,
Кел, сенга аталган туним бор.

Азоб бор,
Кўз ёш бор,
Алам бор, ишқ бор,
Кўнглимни ўқситган қаро куним бор.

Дарвеша тунларнинг хароб қасрида,
Дилим куюкларин титган уним бор.
Гуноҳдан тўлғона, тўлғона,
Елғиз ой ёритсин, йўлингни.

Юзимнинг боғига, оқ-қоронғуда,
Гулим — киприкларим узгани
Ёшларим ситилди ўғридай:
«Сиз севиб қолибсиз ўзгани»

Баҳор — мунис опам, мен — синглинг сенинг,
Мажнунтолнинг эмас, жунун, ҳижроннинг
Соҳларини ўпар офтобишувқода,
Аъло тугатмоқда севги ижрони!..

Кетдим — ўзгинамдан қочиблир кетдим,
Дунёлардан яшир мени, эй, дара.

Дилимга дулоб бўл мажруҳ сукунат,
Гулобга тўймади ул меҳмонсаро.
Менинг вужудимда шабфируз шаҳпар
Фозили бақодир, танҳодир, танҳо...

* * *

Мендан хилқатимни сўрамади ой,
Кунлар забун эди,
Асрлар — қисмат.
Ишқинг шуғлалари алдамчи чирой
Ашким ушшоқ бўлди,
Соғинчим — узлат.
Мендан хилқатимни сўрамади ой,
Насимлар арвоҳи дил кетгучи йўл.
Майли турналарнинг тирноғи бўлай
Гуллар сабосини топганда булбул.
Кет-сам-му...
Кетмоқ бу — охири исён,
Ундан сўнг раҳимнинг мавжуд адоси.
Кетмоқ —
Яшамоқмас топмоқ ломакон,
Япроқнинг энг оғир садоси.
Шабнам тамли дунё...
Шабранг сукунат...
Кўксимда яширин нигоҳ парчаси.
(Агар соғинмасанг умримни тебрат)
Кетмоқ — қиёматнинг очиқ дарчаси...

ФАРОҲАТ МУСУЛМОН ҚИЗИ

Қамаш туманининг
Чим қишлоғида 1975
йили таваллуд топган.
Ўтган йили ўрта мак-
табни битирди. «Куй,
дилим, сўйгулим» ном-
ли ilk китоби чоп этил-
ган.

Тилларимни ювгум кўзим қонига,
Фанода ўндиргум гулингни,
Гулим бор,
Йўлим бор,
Мунгли мунгим бор.
Умрингни шеър қилган тилим бор.
Минг йиллик гуноҳим юварга,
Ишқингда битта пок ўлим бор.

* * *

Билмайсиз,
лабларим шивирлаб,
Дилингиз
осмонин ўпади.
Кўзларим,
яримта кўнглимдай,
Хаёлий тунларга кетади.
Лабларим шивирлар,
келмайсиз,
Рухида ой йиғлар соғинчдан.
Ўзатсам қўлларим етмайди,
Оловга
айланган
оғушдан.

Билмайсиз,
турналар
қайтмайди,
Бағрингиз тошлигин биламан.
Билмайсиз,
барибир, бир кун,
Мен сизни
соғиниб, ўламан!

Линда Ли — Брюс Лининг аёли. Қизлик фамилияси Эмери. Амриқоларнинг ўрта қатламга мансуб. Ўзи ҳам кунг-фу билан шуғулланган. Устози Брюс Лининг ўзи. Брюснинг эски дўстларидан бири Фред Вайнтраубнинг фикрини ўқисак Линда Брюс учун қандай ҳамоҳу эканли-

гини англаб оламиз. «...Брюс қудратли инсон бўлиш билан бирга, унинг қалби меҳрга лиммо-лим эди. Шундай бўлса-да, у жуда ёлғиз эди. Бу дунёда (тўғалигича) ҳеч кимга ишонмай ўтди, фақат... фақат Линда бундан мустасно».

ЛИНДА ЛИ:

БРЮС ХИЁНАТ ҚИЛМАГАН

1963 йилнинг 23 октябригача Брюс билан танҳо учрашмаганман. Уни севиб қоламан деб ҳам ўйламагандим. Чунки эндигона 18 га тўлган, турмушга чиқиш ҳаёлида ҳам йўқ шаддодгина қиз эдим. Қисқаси, кунг-фуни ўрганишга келган талабалардан бири бўлганман. Бир куни мактаб саҳнида кунг-фу билан шуғулланаётганимизда, зарбимни қайтариб ерга йиқитди... ва ресторанга таклиф этди! Ҳаммаси худди кинолардагидек бўлганди. Брюс менга ёқар, шунинг учун унда яхши таассурот қолдиришни ўйлардим. Уша пайтнинг энг замонавий кўйлагини кийиб учрашувга чиқдим.

Уша оқшом ажойиб, мен учун ҳамма нарса гўзал эди. Узоқ суҳбатлашдик. У ҳақда кўпроқ билгим келар, турли саволларга кўмиб ташлардим. Брюс фалсафа ва психологияни ўқиганлиги, ўрганганлигини айтиб, ўз фалсафий қарашларидан ҳам мени огоҳ этди. Шу оқшом ўзининг кунг-фу мактабини кенгайтириш ва мукаммаллаштириш ҳақидаги режаларини ҳам баён қилди. Унинг оҳанрабои бор эди. Мен эсам аллақачон у таратаётган кучнинг асираси бўлиб қолгандим. Шундай бўлса-да, бирдан севиб қолганман дея олмайман. Чунки биринчи учрашувдаёқ чин дилдан севиб қоладиганлар оз бўлса керак. Уртақликдаги муҳаббат ристаси бирга кечган кунларимизда тобора ривожланиб борди.

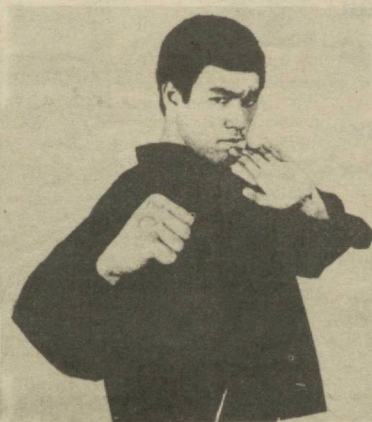
«Севги—бу ўтга тушган дўстлик. Алангнинг бошланғичи сержило, иссиқ ва қудратли бўлади, лекин буларнинг ҳаммаси милтиллаётган чироқдир. Аммо ёш ўтган сайин юрагимиз ўчириб бўлмас икки тафт билан ёнаётган лаҳча мисоли сеvimиз ҳам зийрак ва сезгир бўлади»,—деганди Брюс.

Шу оқшомдаги учрашувдан сўнг уни сеvimаслигининг макони йўқ эди. Дорифундундаги ўқишим, аниқроғи, инглиз тили курси менга оғирлик қила бошлади. Шунда Брюс менга ёрдамга келди. Асли она тили хитой тили бўлса-да, инглиз тилисини шундай мукаммал ўргангандики, кўпгина Амриқоликларга нисбатан унинг сўз бойлиги кўп эди.

Бироқ орзу қилажак ҳаётимизнинг нозик жиҳатлари шундан иборат эдикки. Биз протестант ва баптистлар черковига қатнасақ, Брюсларнинг оиласида ҳамма католиклар мазаҳбига мансуб бўлиб, фақатгина отаси Буддага сийнардик. Қолаверса, онам бундай никоҳга розилик бермасди. У билан учрашувимиз ҳам онамдан яширинча ўтар, онам Брюсини менинг кунг-фу муаллими деб биларди.

1964 йилнинг июлида ҳаётимдаги энг муҳим масалани ҳал қилишимга тўғри келди. Гап шундаки, Брюс кунг-фу дарслари биз яшаб турган Ситлзда яшаш учун етарли маблағ келтирмаслигини, Калифорния штати эса бу ишда жуда қулай жой эканлигини айтиб қолди. Кейин Калифорниянинг Окленд шаҳрига бориб, дўсти, қатор жанговар санъатлар устаси Жеймс Ли билан кенгашиб, август ойида қайтиб келди. Жеймснинг хотинидан никоҳ узугини ҳам ола келибди. Шошилишда костюмини олишни унутгани учун ижарага костюм олишга тўғри келди. Жума куни кеңкурун ниятимизни онамга айтдик. Тахминим тўғри чиқди: онам қаттиқ ранжиди. Лекин ҳайратланарли мардлик билан тўйимизни протестант черковига уюштириб берди. Бу воқеаларнинг ҳаммаси шундай тезликда ўтдики, никоҳ кўйлагим ҳам ўша пайт тўйлари талабига жавоб бермасди. Тўйда ақалли суратчи ҳам йўқ эди. Шу кеч онам кўзларидан ёш билан бизни Оклендга кузатиб қўйди.

Бизнинг биринчи уйимиз Жеймс Лининг йи эди. Биз келгач, кўп ўтмай Жеймснинг хотини икки гўдагини ташлаб оламан ўтди. Мен уй юмушлари ва болаларга қараб, Жеймсга ёрдамим тегаятганидан жуда хурсанд эдим. Брюс билан тўққиз иллик ҳаётимизда 11 жойда яшадик. ммо бундан кайфиятимизни туширмас-

ликка ҳаракат қилардик. Тўғриси айтсам, Брюс билан бирга бўлишнинг ўзи мен учун чексиз бахт эди.

Кетма-кет кинолари намойиш қилина бошланди. Кундан-кун Брюснинг шуҳрати ошиб, киноюлдузга айланиб борарди. Афсуски, машҳурлар ҳақида фақатгина яхши гаплар айтилавермас экан.

Мени турли ғийбатлар саросимага соларди. Ҳар сафар Брюс бирор актриса билан рол ўйнаганда, албатта ғаламислар турли миш-мишларни тарқатишарди. Унинг ўлимидан кейин ҳам бундай фиксу фасодлар тинмади. Ғаламислар турли воқеаларни тўқиб чиқаришар, мен ҳам ногаҳон «Эрим мени шунча пайт аҳмоқ қилмадимикан?» деб ўйлаб қолардим.

Чунки, ҳамма юлдузлар қатори уни ҳам кўпгина аёллар ёқтиришарди. Унинг ташқи кўриниши ҳам кўзга яқин, бундан ташқари, у сажхатларда кўп бўларди.

У кўпинча, «Сен—тақдирнинг менга ато қилган бекиёс хазинаси»,—дея уқтирар,—«Сен ва болаларимиз ёнимда бўлсангиз бўлди, бу ҳаётим учун зарур эҳтиёж»,—дерди. Унинг гаплари самимий ва дилдан айтиларди. Буни қалбим билан ҳис қилар, шунда ҳар хил гумонли ҳаёллар мени тарк этарди.

Қолаверса, қаерда бўлмасин доим мактуб ёзиб, менга, болаларимизга бўлган муҳаббатини такрор айтиб далда бериб турарди.

«...Қишлоқда шароит шундай ёмон, уйимизни эслатиб турувчи бирорта жой ҳам йўқ. Учрашув пайтимизни зориқиб кутиб яшайман...»

«...Билсанг эди, сизларсиз яшаш мен учун қанчалик азоб бўлаётганим. Шу хат билан сизларга муҳаббатимни йўллаяпман. Ҳаммангизни суйиб ўпиб қоламан...»

«Линда, ёнимда бўлишингни шундай хоҳлайман. Сен ва болаларни жуда-жуда соғиндим...»

«...Салом Брэндон! (ўғли—Х. С.) Уйга борганимда иккимиз уйинчоқлар дўконига борамиз. Сени яхши кўраман, ўғлим. Менинг номимдан онангни ва Шэнонни (Брюснинг қизи—Х. С.) ўпиб қўйгин...»

Бундай самимий сўзларни хиёнаткор эр ёза олмасди, албатта. Албатта, турли муаммолар билан бирга ёқимли жиҳатлар ҳам кўп учрарди. Брюс машиналарни яхши кўришини яширмасди. Аммо энг сеvimли машғулоти китоб мутулаа қилиш эди. Ҳеч қачон китобларга эътиборсиз бўлмас, уларга гоёларнинг сарчашмаси деб қарарди. Брюснинг кутубхонасида фалсафий китоблар ҳар қандай амриқолик файласуфнинг китобларидан-да кўп эди.

Унинг ўз хонасида китоблар, газетлар ёки қадимги Хитой дао-монахларининг кураш пайти акс эттирилган суратлар дунёсига фарқ бўлиб ўтиришини, яна оғир уйларга чўмиб шеър ёзаётган, ёки таржима қилаётган чоғларини эслашни яхши кўраман.

«Куз ёмғири,
Юзар қора булутлар,
Гулларнинг боши ҳам, ой юзи ранглар
Қишлар шошиб учиб кетар қайғадир,
Мана куз ҳам келди,
Бизларга
Ёлғизлик, ҳижронни тўхфа этгали
Айрилиш фурсати етди низолат.
Кўп сўзлар айтилди орада, бироқ
Дилни тарк этмади туйғулар мутлоқ
Зеро қолғусидир сенга бу оят.
Ёлғизлик азоби этганда ҳамма
Қимсасиз гўшада сен уни ёд эт
Ва яна билгилки: барча ўйларим
Сен ҳақинда эди, фақат сен ҳақда».

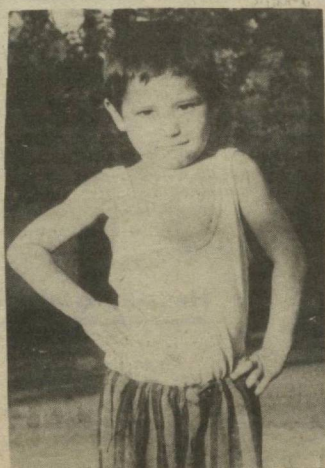
(Абдувоҳид ҲАЙИТ таржимаси)

Брюс билан яшаган умримда нима ҳақда орзу қилишим мумкин бўлса, ҳаммасини топдим. Биз мижози ҳар хил одамлар эдик: Брюс кайфияти тез ўзгариб турувчи қайноқ ва таъсирчан инсон эди. Танишларим мени вазмин ва ҳиссиётли аёл деб ҳисоблашади. Тўйимизгача Брюс таниш бўлган аёллар сирасига ҳам тааллуқли эмасман. Лекин мен у билан ҳамфикр бўла олар, унга осойишталик, самимий сеvimини бера олардим. Биз айнан шу ҳақда ўйлаганимизда иккимиз «икки балиқ»—«Йн ва Ян» (қадимий Хитой фалсафасида яратилишнинг икки сабаби «аёллик» ва «эркаклик»)нинг муҷассам рамзими, деган хулосага келар эдик.

Брюс ҳозир ёнимда йўқ... Усиз азоб чеккан пайтларим доим қадим Хитой шоири Цзу Эйнинг сатрларини эсга оламан. Дарвоқе, уни Брюс Хитой тилидан инглизчага ўғирганди.

Болакай
Ўтказма умринг беҳуда
Азиз айёмингнинг бир лаҳзасин ҳам
Бу кунлар ўтажак бир-бирин қулаб
Хатто илгамасан қандай келганин
Умринг чаманга кексалик фасли.
Магар ишонмасан қара ҳув боққа
Қорнинг товланишин томоша қилгин
Аёл пуркаётган изгирини кўр
Қара, кечагина солланиб турган
Ям-яшил уланнинг бугун ҳолини
Наҳот кўрмаяпсан
Ахир, сену мен
Бир улкан дарахтнинг икки бутоғи
Сен қулсанг
Менинг ҳам лабимда қулғу
Ўқсдинг—
Менинг ҳам дилимда қайғу
Фақат ишқ!
Бўлиши мумкинми ҳаёт ўзгача?
Ва ё мен?
Ва ё сен?

Ҳалимжон
ўзбекчалаштирди

— МЕНАМ ПОЛВОНИ БУЛАМАН

Бош муҳаррир:
Абдуҳошим
ИРИСБОЙ

ТАҲРИР
ҲАЙЪАТИ:

Қулман ОЧИЛ
Жуманазар
БЕКНАЗАР
Дадахон
ЕҲУБОВ
Муҳаббат
ИБОДОВА
Тўлқин ҲАЙИТ
Юсуф ЗИЁД
(Бош муҳаррир
ўринбосари)
Ботир ЭРНАЗАР
(масъул котиб)

ЖАМОАТЧИЛИК
КЕНГАШИ:

Бахтиёр
ЭГАМБЕРДИЕВ
Қувондиқ
БЕРДИЕРОВ
Рўзимат
САФОВЕВ
Абсалом
УСАНОВ

Урол
УЗБЕК
Асқар

АЛЛАБЕРДИЕВ
Абдумуталлиб
РИЗОҚУЛОВ

Тахририят
келган хатларга
ёзма жавоб
қайтармайди.
Шунингдек,
фўқаролар
билан
ташкilotлар
ўртасида
воситачилик
ҳам қилмайди.

Газетамиздан
олинган
маълумотлар
«Оила ва
жамият»дан
деб кўрсатилиши
шарт.

Газетамиз
ҳомийлари —
Тошкентдаги
СЭВИЖ

тижорат жамияти,
Ғаллаорол
туманидаги
«Ғаллаорол»,
Сирдарё
«Оқ олтин»

дон маҳсулотлари
корхонаси
МАНЗИЛИМИЗ:

700029,
Тошкент — 29
Намойишлар
хнебон,
1-бино,
Телефон:
39—43—95
Обуна
индекс 64654

Буюртма 141
Ўзбекистон рес-
публикаси Прези-
денти Аппарати
Ишлар бошқармаси
хўзуридаги «Шарқ»
нашриёт-матбаа
концерни.
Корхона манзили:
«Буюк Турон»
кўчаси, 41-уй.

41960 НУСХАДА
ЧОП ЭТИЛДИ
1 2 3 4 5 6

АНКЕТА САВОЛЛАРИ

1. СУҚРОТНИНГ: «УЙЛАБ-НЕТИБ УТИРМАЙ ШАРТГА УЙЛАН ХОТИНИНГ ЯХШИ ЧИҚСА-КУ — ХҲП-ХҲП, ЁМОН ЧИҚСА — ФАЙЛАСУФ БҮЛАСАН», ДЕГАН ГАПИНИ ЕШЛАРГА ИЗОҲЛАБ БЕРОЛМАЙСИЗМИ!

2. МАБОДО ТИЖОРАТ БИЛАН ШУҒУЛЛАНИШНИНГИЗГА ТЎҒРИ КЕЛИБ ҚОЛСА, НИМА БИЛАН САВДО ҚИЛГАН БУЛАРДИНГИЗ!

3. ВИНОЛАРДАН БИРИ «ЖАСОРАТ» ДЕБ АТАЛАДИ. БОШҚА ШАРОБЛАРГА ЯНА ҚАНДАЙ НОМЛАР БЕРИШ МУМКИН! НИМА УЧУН!

4. НЕГА КАРНАЙНИ НОТАГА ҚАРАБ ЧАЛИШМАЙДИ!

5. ҚАНДАЙ ЯХШИЛИКДАН ҚАНДАЙ ЁМОНЛИК ЯХШИ!

хотинингиз ёмон чиқса, буюк Суқрот-дек файласуф бўлишининг нимаси ёмон. Чунки Суқрот домла «танлаб-танлаб тозига йўлқма» деган ўзбекча мақолни яхши билганлар.

2. Ҳозир тижорат дўкониди «анқонинг уруғи»га айланган инсоф-диёт билан савдо қилган бўлардим, яъни инсоф-диётдан баҳс юритувчи ноёб китобларни арзон нархда, қолаверса, текинга тарқатардим.

3. Аввало «Ал-қонун»да таърифланган шаръий май — вино(!) тайёрлашни йўлга қўйиш лозим. Чунки бизда тайёрланган виноларни ўз халқимиздан кўра оғаларимиз хуш кўришади. Қўлтиғига вино қисиб юрган ўзбекни камдан-кам уратиси мумкин.

Раҳматли Шароф ака қардош адабиётлар вакиллари — ҳурмат қилардилар. Бирда Сергей Сорин деган шоир «Дружба народов» журналида ўзбек шоирларининг шеърларини таржима қилиш учун келган эди. Унга Тошкент, Самарқанд, Бухоронинг осори-атикалари кўрсатилади. Сафар охирида уни Шароф ака қабул қилиб, Ўзбекистон ҳақидаги таассуротларини сўрадилар. Шунда у:

— У вас замечательный винца есть — «Чашма» — деди сўлжайиб... Шаръий май тайёрланса, ўшанга ҳам «Мейёр» деб ном қўйган бўлардим.

4. Э, балли-е, шуни ҳам билмасизми? Ахир карнайчи ғат-ғат қилганда лунжунни шишириб, кўзларини юмиб, оёқларини ерга тираб олишини наҳотки кўрмаган бўласангиз. Мабодо, кўзини очиб нотага қараса, оғзидан карнай тушиб кетиб, сўрнайчи балога қолиши мумкин...

5. Ёмонликнинг ҳаммаси ёмон, яхшиликнинг миннатлигидан ташқари ҳаммаси яхши.

Аҳмаджон МЕЛИБОЕВ:

1. Бозор иқтисоди деганлари, ука, жа гаройиб нарса экан, ҳаммани пайласу қилиб юборди. Шунинг учун ҳам домжало Суқротнинг бу гапларини

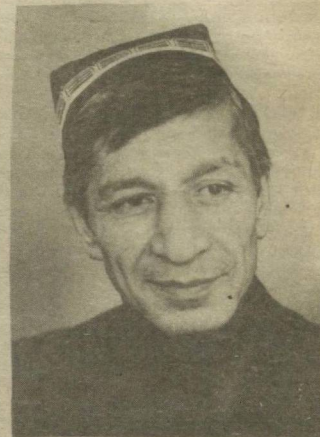
изоҳлаш унчалик қийин эмас. Файласуф сўзи асли ўзимизнинг ўзбекча бўлиб, «пойла» ва «сўпи» деган сўзлардан олинган. Суқрот домжало «вақтида уйланмасанг ишинг чатоқ бўлади. Яхши хотинни пойлаб ўтираверсанг шу сўпилигинча қолиб кетсан, бўтам», демоқчилар.

2. Мендан тижоратчи чиқишига кўзим етмайди. Аммо, олимларимизнинг тахмин қилишларича, 1993—1995 йиллари бутун МДХ ҳудудиди энг тақчил нарса лампа чироқнинг пилиги бўлармиди. Ўзингизга маълум, бизнинг ҳозирги кийимларимиз турғунлик йилларининг дўмбиллаган қоринларига мослаб тикилган. Саккизинчи симфонинг олди маҳмаданасидан «Генерал Корнилов ким» деб сўранг. Билади. Аммо иштонбоғ нима дег, елкасини қисиб тураверади. Шундай бўлгандан кейин, шунга қара-а-б иш қилишимиз керак-да. Лаббай?

3. Тўғриси айтсам, охириги марта қачон ва қаерда вино ичганлигимни эслай олмайдим. Аммо, виношўнос-ларга бағишлаб бир лўғат тузганман. Шунга кўра, винонинг янги навларини «Мордовин», «Моревин» деб номлаш мумкин. Биринчиси — вино ичган одамнинг башараси, иккинчиси — борадиган сўнги бекати.

4. Жуда кўп куйларимизни нотага қараб, чалиб нотавон қилиб қўйишганини билмайсизми? Э, ўргилдим сиздан. Шунинг учун карнайчилар «нота, вон!», дейишди-да бенота чалишаверади. Ишонмасангиз бизнинг қишлоққа бир ўтине. Салкам саксонга карнайчимиз, ўн бешта сўрнайчимиз бор. Нотасиз чалиш ҳам гапми. Карнайчи оғизларига қўйиб, қўлларини қўйвориб чалишади. Уган йили бир тўйда худди шунча қилиб чалишган эди: «Воҳа-ху Воҳа. Воҳа-ху воҳа». Бир маҳал карнай оғзидан «Э-на-ху эна», «э-на-ху эна», деган ғалати бир мўзика эшитилиб қолди. Юзуриб кўчага чиқсак, карнайнинг оғзи электр симига тегиб қолиб, карнайчи бола, қўли орқасида, оғзини бўшата олмай жон ҳолатда «эна»-лаётган экан.

5. Насия яхшиликдан нақд ёмонлик яхши. Ишинг юришса ҳасади келиб, юришмаса ўзини олиб қочадиган дўстан кўра қадамингни ўлчаб юрадиган душман яхши. Чунки, шунга қараб оёқ оласан...

Анвар ОБИДЖОН:

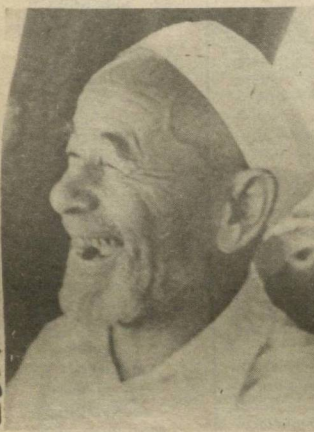
1. Суқрот бобонинг бу гапини «оламда хорлик кўрмайин десаг, уйланшдан олдин фалсафа билан каттиқ шугулланиб юравер», деб тушунганлар кам бўлмайди.

2. Оддий гапни олиб, бадийлаштириб сотиш билан кун кўриб келаяман-ку.

3. «Шоҳсанам» деб атаган маъқул. Чунки, винохўрлар «Ғариб»ликка энг ерқин номзоддир.

4. Нота — қонун, карнай — тўғма қонунбузар.

5. Душманинг елканга миниб мақташдан кўра, оғингнинг тўғи қарашини яхшироқ.

Азиз АБДУРАЗЗОҚ:

1. Хотининг яхши чиқса ҳам, ёмон чиқса ҳам файласуф бўлиши мумкин. Бунинг исботлаш учун битта интиқ ҳикоятни келтирмоқчиман: Бир яхшудан дўсти сўрабди:

— Хотининг қанақа? Яхшими, ёмонми?

— Мен ўзини хотиним ҳақида ҳеч кимга ҳеч нима демаяман, — дебди яхшудан.

— Орадан бир неча вақт ўтиб, ўша яхшудан хотинини қўйиб юборибди. Хотин бошқа эрга тегиб кетибди. Дўсти яна сўрабди:

— Энди тўғриси айт. Хотининг қанақа эди?

Шунда яхшудан яна оқилона жавоб берибди:

— Бировнинг хотини қанақа эканини мен қайқадан билман? Қизиқсанг-бор, эридан сўра.

Қиссадан ҳисса шулким, тишини тишинга қўйиб, тилини тийган, сабр-бардошми-ҳар бир эрни маълум даражада файласуф, яъни — донишманд деса бўлади. Уламоларимизнинг айтишларига қараганда киши ўз хотинини мақтаса ҳам, ёмонласа ҳам талоқ тушар эмас.

Уйлаб-нетиб ўтирмай шартга уйлан, ёш дўстим. Ундан кейин уламоларимизнинг юқоридаги маслаҳатига, насихатига амал қилиб яшасанг, сен ҳам файласуф бўласан. Бунинг учун ўқимли бўлиш шарт эмас.

2. Оҳ укажон, ярамни тирнаб қўйдангиз-ку. Томиримда савдогарнинг қони бор ахир. Ота-боболарим тижоратчи ўтганлар. Мен ҳам эсимни танибманки савдо-сотикни уйлайману бироқ бунга имкон бўлмади. Шўролар ҳокимияти эркимизни қўлимиздан олиб, яхши яшашни таъқиқлаб қўйди. Шунга қарамай уруш йиллари-

да «чайқовчилик» билан шугулланиб, қамалишимга бир баҳа қолган. Нечанча мартабала миришларнинг чангалига тушиб, хилват-хилватларда яширин пора бериб қўтулганман. Энди дорилондон даврлар келганида тижорат билан шугулланишимга тўғри келиб қолса, универсал савдогар бўлар эдим. Меҳр-оқибатдан бошқа, виждондан бошқа, инсоф-диётдан бошқа ҳамма нарса билан савдо қилар эдим. Яна ватанимни, халқимни, ёру биродарларимни сотмас эдим. Мабодо душманларимни (агар улар бор бўлса) сотишга тўғри келиб қолса, уларга жуда ҳам арзён нарх қўяр эдим. Бир боғини беш тийинга олса ҳам сотиб юбораверар эдим. Душмандан қўтулиш қандоқ яхши...

3. «Жасорат» деган винони наспоний алкачилар «бормотуха» деб ҳам атайдилар. Бу — «бормотать», яъни «валдирамоқ» деган сўздан олинган бўлса керак. Чунки, уни ичган кимса аввал валдирайди, кейин доводирайди, ундан кейин қалтирайди, сўнг эса... Охири нима билан тугаши маълум.

Агар яна бошқача шароблар ихтиро қилинадиган бўлса, мен уларни «Жасорат» билан қофиялаб, «касофат», «фалокат», «разолат», «жаҳолат», «жиноят» деб атаган бўлардим. Қани энди ширин-шаккар ўзумларни ачитиб мусаллас қилгандан кўра, сиқиб шарбати олинсаю, улар «Нафосат», «Назокат», «Хидоят», «Иноят», «Малоҳат», «Тароват» деган номлар билан аталса. Уларни ичган фарзандларимиз соғлом бўлиб ўсмасинди, эй тани сўхатлик ёқмаган бандалар...

4. Карнай, деган асбоб одатда кўпроқ осмонга тўғрилаб чалинади. Нота карнайга ҳалал беради, карнай нотага. Агар уни нота билан чалишга тўғри келса, нотанинг белгилари айриқ-айриқ қилиб ёзилиб, уни вертолётга осиб қўйиш керак бўлар эди...

5. Зўр бериб хотинга яхшилик қилавериш, қўлга айланиб қолишдан кўра унга ёмонлик қилиш, яъни — ёлғон гапириб алдаш яхши. Ёш дўстларим, айниқса камбағал дўстларим, хотинларингизга ҳеч бўлмаса ҳафтада бир марта ёлғон гапириб алданг, ёлғон вағдалар билан қўйини пуч ёнғоққа тўлдириш, савобнинг тағдида қоласиз. Чунки, бошқа илож йўқ. Айниқса, ҳозирги бозор иқтисоди даврида...

Неъмат АМИНОВ:

1. Пахан(отангиз)нинг ҳамёни кўтарса, «бир кўришда ақлингизни олган» нозли жононга уйлаб-нетиб ўтирмай шартга уйланинг. Ана-мана демая ота бўласиз, сўнг бобо. Мабодо